

Nationalregnskabet

(tabellerne 400-407)

Nationalregnskabstallene bygger på en række statistiske oplysninger, som man forsøger at samle til et helhedsbillede dels af tilgangen af varer og tjenester tilvejebragt gennem erhvervenes produktion eller via importen, dels af anvendelsen af disse varer og tjenester til rå- og hjælpestoffer, eksport, konsum og investering. Ved beregning af endelige nationalregnskabstal søges alle tilgængelige statistiske oplysninger inddraget, men det er dog nødvendigt for at opnå dette helhedsbillede at lade skøn indgå i beregningerne. Nationalregnskabet omfatter – i modsætning til betalingsbalancen – kun Danmark, idet Færøerne og Grønland i denne sammenhæng er behandlet som udland.

I de følgende tabeller 400-407 offentliggøres de vigtigste nationalregnskabstal for årene 1966-1979 samt enkelte hovedtal for tidlige perioder. Med hensyn til yderligere specifikationer af tallene kan henvises til Statistiske Efterretninger A22 1979. I denne publikation er også givet en nærmere redegørelse for de anvendte definitioner og begreber. Desuden kan henvises til publikationen Input-output tabeller for Danmark 1966 Bind 1 Statistiske Undersøgelser nr. 30 Danmarks Statistik 1973, for yderligere beskrivelse af begreber og beregningsmetoder.

Nationalregnskabsstatistikken er blevet tilpasset internationale definitioner, og nye statistiske oplysninger er blevet inddraget, ligesom ændrede beregningsmetoder er blevet indført, hvilket bevirker, at tabelopstillinger og tal afviger fra tidligere i Statistisk Årbog offentligjorte. Blandt de definitionsmæssige forskelle mellem de ny og de hidtidige tal skal særligt fremhæves, at udgifterne til reparation og vedligeholdelse nu anses for en del af forbruget af rå- og hjælpestoffer, medens de tidlige udgjorde en del af bruttoinvesteringerne. Da de ny tal for nærværende kun er ført frem til 1976, er tallene for 1977-79 beregnet på et ret summarisk grundlag.

For årene før 1966 findes ikke oplysninger på det ny grundlag, hvorfor der indtil videre må henvises til oplysningerne på det hidtidige grundlag for perioden 1947-65, der er offentligjort i Publikationen Nationalregnskabsstatistik 1947-60, Statistiske Undersøgelser, nr. 7, Det Statistiske Departement 1962 og Statistiske Efterretninger nr. 79 1972. Samtidig må det understreges, at de to sæt oplysninger kun vanskeligt kan sammenlignes.

Sideløbende med omlægningen af nationalregnskabet er der arbejdet med en revision af afgrænsning og beregningsmetoder for oplysninger vedrørende den offentlige sektor. Det har dog endnu ikke været muligt at opstille tabeller for indtægter/udgifter og opsparring fordelt på offentlig og privat sektor.

Produktionsværdi i markedspriser er beregnet som værdien af produktionen af varer og tjenesteydelser i samtlige landets erhverv, herunder værdien af produktionen af offentlige ydelser.

Rå- og hjælpestoffer beregnes som værdien i markedspriser af de varer og tjenester, der er anvendt ved produktionen i de enkelte erhverv. I modsætning til tidlige omfatter rå- og hjælpestoffer også udgifter til reparation og vedligeholdelse. Endvidere medregnes erhvervenes udgifter til kontorartikler, advokater og andre indirekte produktionsomkostninger.

Bruttonationalproduktet i markedspriser (tabel 401, 407) fremkommer ved fra produktionsværdien i markedspriser at fratrække rå- og hjælpestoffer i markedspriser og tillægge told.

På denne måde kommer bruttonationalproduktet i markedspriser til at indeholde alle indirekte skatter og told minus subsidier.

Bruttofaktorindkomsten (tabel 402, 407) beregnes ved at trække indirekte skatter og told fra bruttonationalproduktet i markedspriser og tillægge subsidier. Bruttofaktorindkomsten sværer således til bruttonationalproduktet i faktorpriser og dermed til afsløningen af de produktionsfaktorer, der har medvirket ved produktionen.

Bruttonationalindkomsten i markedspriser (tabel 407) fremkommer ved fra bruttonationalproduktet i markedspriser at fradrage renter og udbytter samt lønninger (netto) til udlandet. Såfremt løbende overførsl er m.v. (netto) til EF's institutioner og øvrige udland også fradragtes, fås *disponibel bruttonationalindkomst i markedspriser*.

Afskrivninger (beregnede) (tabel 406) skal angive værdien af den fysiske og tekniske forringelse af kapitalapparatet. Tallet er beregnet med udgangspunkt i forudsætninger om levetiden for forskellige dele af kapitalapparatet, men har ikke nødvendigvis sammenhæng med de skattemæssige afskrivningsbeløb, der fremgår af virksomhedernes regnskaber.

Nettofaktorindkomsten (tabel 400) fremkommer ved fra bruttofaktorindkomsten at fradrage beregnede afskrivninger.

Markedspriser, basispriser, faktorpriser. Virksomhedernes salgspris minus pålagte vareskatter (for import anvendes importprisen cif inkl. told) kaldes basisprisen. Markedsprisen er den pris, den endelige køber betaler, og den fremkommer som basisprisen plus vareskatter (inkl. ikke-fradragssberettiget moms) plus eventuelle avancer.

Mens begge disse værdibegreber er defineret både for den enkelte vare og for et erhverv som helhed, er faktorprisen kun defineret på erhvervsniveau, idet den fremkommer som basisprisen minus ikke-varetilknyttede indirekte skatter plus ikke-varetilknyttede subsidier.

1970-priser. Tallene i nationalregnskabet udarbejdes i det pågældende års prisniveau, men af hensyn til sammenligneligheden over tiden uden påvirkning af prisændringer omregnes en del af tallene til et fællesprisniveau. I de her viste tabeller anvendes 1970-prisniveau. Omregningen foretages kun for de begreber, hvor værdien kan opfattes som sammensat af en pris ganget med en tilhørende mængde. Indkomster, renter m.v. kan ikke opfattes på denne måde, og der beregnes derfor ikke tal for bruttonationalindkomst, opsparring m.v. i 1970-priser.

Indirekte skatter, told og subsidier (tabel 407) opdeles i den del, der kan henregnes til varer og tjenester (vareskatter, told og varesubsidier) og den del, der kun kan henregnes til den sektor, der betaler de indirekte skatter eller modtager subsidierne (ikke-varetilknyttede indirekte skatter og subsidier). Som eksempel herpå kan nævnes ejendomsskatter og vægtafgifter på biler for erhvervene. Moms opfattes som en vareskat, men medregnes kun med den del, der ikke er fradragssberettiget.

Størsteparten af de indirekte skatter og subsidier opkræves henholdsvis udbetales af staten, men en del vedrører dog kommunerne eller opkræves/udbetales i medfør af EF-ordninger.

Import og eksport af varer og tjenester (tabel 401 og 407).

Ved opgørelsen af vare- og tjenestebalancen over for udlandet til brug for nationalregnskabsstatistikken er Færøerne og Grønland behandlet som udland, medens disse områder er behandlet som indland i de i tabel 219 anførte tal for vare- og tjenestebalancen. Endvidere er enkelte poster i nationalregnskabet betragtet som løbende overførsler, mens de i tabel 000 er opført under øvrige varer og tjenester. Disse forskelle betyder, at saldoen på vare- og tjenestebalancen bliver forskellig i de to opgørelser. To andre forskelle, som gør sig gældende mellem de to opgørelser, får derimod kun betydning for de samlede beløb for henholdsvis importen og eksporten, men ikke for saldoen, idet de påvirker importen og eksporten ens. Den ene af disse forskelle vedrører vareimporten, som til brug for nationalregnskabsstatistikken er opgjort c.i.f., medens den i tabel 219 er opgjort f.o.b. Dette medfører, at også indtægterne og udgifterne vedrørende skibsfarten bliver forskellige i de to opgørelser, jfr. artiklerne om betalingsbalancen i Statistiske Efterretninger. Den anden forskel består i, at man ved nationalregnskabsberegningerne har forhøjet den del af skibsfartsindtægterne, der hidrører fra danske skibe i udenlandsk timecharter, med et beløb, der svarer til udgifterne til rå- og hjælpestoffer i de skibe, der sejler i timecharter. Samtidig er udgiftssiden (skibudsudgifterne) på vare- og tjenestebalancen forhøjet tilsvarende.

Løbende overførsler m.v. til/fra udlandet (tabel 407), omfatter ensidige transaktioner mellem udlandet og den offentlige sektor, selskaber eller enkeltpersoner, der er hjemmehørende i Danmark. Endvidere er ydeler vedrørende patenter og andre rettigheder samt enkelte andre poster henført til denne gruppe, mens disse er behandlet som eksport/import af tjenester i tabel 219.

Kapitaloverførsler til/fra udlandet (tabel 407) omfatter engangsbeløb til investeringsformål, hvilket her især vil sige tilskud til nyanslag på Færøerne og Grønland.

Privat konsum i alt (tabel 401, 405, 407) består af danske husholdningers udgifter til varer og tjenester såvel i Danmark som i udlandet. Ved at fratrække danskernes køb i udlandet (turistudgifter m.v.) og tillægge udlændinges køb i Danmark (turistindtægter m.v.) fås *privat konsum på dansk område*. Vareopdelingen i tabel 405 omfatter således såvel danskernes som udlændinges konsum af de pågældende varer på dansk område.

Kollektivt konsum (tabel 401 og 407) består af en række ydeler (undervisning, hospitalshjælp, retsbeskyttelse, forsvar m.v.), som det offentlige stiller til befolkningens rådighed. Udgifterne, der er forbundet med disse ydeler, består hovedsagelig af lønninger og udgifter til køb af varer, f.eks. skolebøger, medicin og militær udrustning. Udgifterne til opførelse af bygninger og anlæg f.eks. skoler og hospitaler, samt til køb af inventar indgår ikke under det kollektive konsum, men under investeringerne. En undtagelse udgør imidlertid bygge- og anlægsarbejder med militært formål, der ikke regnes som investering, men medtages under det kollektive konsum, ligesom også inventaret til kasernerne, køb af våben og militær udrustning i det hele taget placeres her.

Bruttoinvesteringerne (tabel 400, 401, 406 og 407) består dels af de faste bruttoinvesteringer, dels af tilvæksten i lagre. De faste bruttoinvesteringer omfatter udgifterne, der er forbundet med opførelsen af nye bygninger (herunder boliger) og anlæg samt købet af transportmidler, maskiner og inventar. Hertil kommer tilvæksten i landbrugets stambesætninger. Investeringer i ikke-erhvervsmæssigt byggeri og anlæg omfatter byggeri og anlæg af skoler, hospitaler, børneinstitutioner, veje m.v. Byggeri og anlæg i offentlige værker, jernbaner, post- og telegrafvæsen og andre offentlige virksomheder indgår i investeringer i erhvervsmæssigt byggeri og anlæg.

Bruttoopsparingen (tabel 407) svarer til den disponible bruttonationalindkomst i markedspriser med fradrag af privat og kollektivt konsum. Bruttoopsparingen bliver derved også lig med bruttoinvesteringerne med tillæg af overskuddet på de løbende poster overfor udlandet.

Lønninger (tabel 403, 407) omfatter lønninger af enhver art, det vil sige også akkord- og overtidsbetaling, tantiémer, bidrag til pensionsordninger samt værdien af naturalydelser. Der medregnes alle lønninger, der udbetales i Danmark uanset modtagerens nationalitet. Hvis lønninger fra udlandet tillægges og lønninger til udlandet fratrækkes, fås de lønninger, der er modtaget af lønmodtagere, der er bosat i Danmark.

Den standardberegnede lønkvote i tabel 403 bygger på forudsætningen om, at bruttofaktorindkomsten i alle år er fordelt på erhverv på samme måde som i 1970.

Lønninger til/fra udlandet (tabel 407) omfatter lønninger til grænsearbejdere og andre (f.eks. danske sæsonarbejdere i Grønland), der ikke bor i det land, hvor lønnen indtjenes, i et helt år.

Restindkomst, brutto (tabel 407) beregnes som forskellen mellem bruttofaktorindkomsten og lønningerne, hvilket medfører, at posten er påvirket af eventuelle fejl i andre dele af nationalregnskabet. Såfremt afskrivningerne fratrækkes fås restindkomst, netto, der skal dække såvel aflønning af selvstændiges arbejde i egen virksomhed, som forrentning af egen- og fremmed kapital.

Beskæftigede (tabel 404) er beregnet blandt andet ved hjælp af oplysninger fra folketællinger og beskæftigelsesundersøgelser, men tilpasset nationalregnskabets sektorafgrænsninger, og omfatter alle personer, der er beskæftigede i de enkelte erhverv, uanset længden af deres arbejdstid.

Erhvervsfordelingen (tabel 402-404) er baseret på ISIC 1958 og er beskrevet nærmere i Statistiske Undersøgelser nr. 30 1973. Imputerede finansielle tjenester i tabel 402 er beregnet som forskellen mellem pengeinstitutternes renteindtægter og renteudgifter. Sektoren anvendes efter internationale retningslinier med det formål at kunne medregne renteforskellen i produktionsværdien i sektoren for bank- og forsikringsvirksomhed uden samtidig at behøve at foretage en skønsmæssig fordeling af beløbet på rå- og hjælpestoffer i erhvervene.

